

Сьогодні картоплярі мають значний вибір сортів з комплексом господарсько-цінних ознак різних груп стиглості та господарського призначення. Всього в області вирощується біля 50 сортів, (найбільш поширені серед них Невська, Луговська, Водограй, Пост-86), а первинне і елітне насінництво ведеться на 25-ти сортах. Так, в 2001 році найбільшу питому вагу в загальному обсязі виробництва елітної картоплі займав сорт Невська — 39,8 %, на картоплю сорту Луговська припадало 21,5 % , на сорт Пост -86- 10 %, інші сорти займали досить невелику питому вагу (3—8 %). З 2000 року в елітне насінництво залучені новорайоновані та перспективні сорти: Слов'янка, Повінь, Чернігівська-98, Вірінея, Серпанок та інші.

Однією з важливих умов одержання високих і сталих врожаїв картоплі є якість і репродуктивність посадкового матеріалу, що забезпечується постійним і своєчасним проведеним

and similar papers at core.ac.uk

provided by Institutional Repository of Vadym Hetman Ky

ті створено 2 наукові лабораторії, 4 опорних пункти по первинному насінництву картоплі, 3 лабораторії мікроклонального розмноження оздоровленого вихідного матеріалу та 2 елітно-насінницьких господарства по вирощуванню елітної картоплі.

Чернігівський картопляний лан має всі можливості бути високопродуктивним і якісним, але для цього необхідне комплексне використання всіх факторів, які зумовлюють кращий результат в сфері виробництва — це застосування інтенсивних, ресурсозберігаючих технологій, поглиблення спеціалізації виробництва, та впровадження раціональної структури посівних площ.

О. І. Хумрін, аспірант

Інститут економічного прогнозування НАН України

СУЧАСНІ НАПРЯМКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В СИСТЕМІ ОЦІНКИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Забезпечення фінансової безпеки як банківської системи України в цілому, так і окремих її складових, виходячи з їх винятковою значення для соціально-економічного розвитку держави, — складна і багатогранна проблема, якій треба приділяти постійну увагу.

Застосування інструментів фінансово-економічного аналізу дозволяє оперативно усувати можливості завдання банку збитків або упущення ним вигоди, забезпечувати його ефективну діяльність та якісну реалізацію операцій і угод. Результати аналізу використовуються для оцінки та забезпечення фінансової безпеки комерційного банку, яка повинна характеризувати:

- ступінь захищеності фінансових інтересів банку в усіх видах банківської діяльності;
- рівень забезпеченості банку фінансовими ресурсами, достатніми для задоволення його потреб і виконання існуючих зобов'язань;
- здатність забезпечити стабільність фінансового і економічного стану банку, економічне зростання;
- якість фінансових інструментів і послуг банку.

Фінансову безпеку банківської системи в цілому та її окремих складових слід розглядати в двох аспектах. По-перше, з точки зору фінансових наслідків її (їх) діяльності для країни в цілому та окремих клієнтів і контрагентів. По-друге, з точки зору недопущення та відвернення явних і потенційних загроз фінансовому стану усієї банківської системи країни, Національного банку України та вітчизняним комерційним банкам.

Одним з найважливіших етапів виявлення джерел загроз негативного впливу на стан фінансової безпеки комерційного банку повинен стати аналіз оперативно-економічної інформації за наступними факторами:

- стан економічного правового поля України, загальнодержавні (регіональні) заходи в сфері діяльності суб'єкта інформаційного інтересу, банківської діяльності та ступінь їх впливу на обстановку;
- інтереси економічної політики банку;
- вектори комерційних, ділових та інших відносин суб'єкта інформаційних інтересів: партнери, конкуренти, постачальники, споживачі, органи влади та управління, правоохоронні органи, політичні сили, тіньові та кримінальні структури, банки тощо;
- реальне становище фінансово-економічних, юридично-правових, техніко-технологічних, соціальних та комерційних

процесів, що відбуваються в сфері інтересів суб'єкта інформаційних досліджень, та прогноз їх розвитку;

- вплив діяльності банків-конкурентів;
- вплив стану зовнішньоекономічних відносин та міжнародних стосунків;
- спрямування організованої злочинності та окремих кримінальних елементів;
- наявність та рівень спроможності служби безпеки;
- стан матеріально-технічного потенціалу та ефективність його використання;
- кадровий потенціал, рівень менеджменту та маркетингу;
- рівень впливу та мотивацій персоналій на стан та розвиток процесів.

Аналіз проводиться в напрямку комерційних цілей банку (отримання прибутку) та міри банківських ризиків (попередження збитків).

Фінансовій безпеці українських банків загрожують також відсутність ретельного аналізу ситуації, невміння обирати партнерів і перевіряти їх надійність, прогнозувати динаміку розвитку подій на фінансовому ринку.

Дається взнаки і слабкий захист державою фінансово-кредитної сфери, і відсутність міжбанківського інформаційно-аналітичного центру.

Для своєчасного виявлення існуючих і потенційних недоліків у сфері забезпечення комплексної фінансової безпеки банківського сектора економіки України необхідно визначити її відповідні індикатори та проводити постійний моніторинг з метою вжиття необхідних заходів.

Важливим узагальнюючим показником фінансової безпеки банківської системи є *відношення її активів до ВВП*. На жаль, Україна має один з найнижчих в Європі показників відношення активів комерційних банків до валового внутрішнього продукту. *Частка активів недіючих банків у загальній сумі активів комерційних банків* сигналізує про рівень можливої як загальної, так і регіональної банківської кризи. Серед індикаторів фінансової безпеки банківської системи — *частка іноземного капіталу у її сукупному капіталі, розмір чистих внутрішніх активів НБУ* (розмір грошової маси і розмір емісій) та *розмір чистих зовнішніх резервів НБУ* (різниця між зовнішніми

кредитами і розміщенням валютних активів НБУ за межами України).

Як зазначають фахівці, надійність, а відтак і фінансова безпека конкретного комерційного банку можуть визначатися з використанням в аналітичній роботі таких показників:

— *питома вага проблемних кредитів* (експерти встановили, що рівень проблемних кредитів впливає на показник надійності банку суттєвіше, ніж інші чинники) *в обсязі чистих активів банку*, яка свідчить про якість його кредитного портфеля, а також ризикованість кредитної політики;

— *співвідношення високоліквідних коштів і поточних пасивів банку*, яке показує ступінь його захищеності від ризику відкликання коштів в один момент усіма клієнтами;

— *співвідношення власних і залучених коштів*, що характеризує рівень надійності банку в довгостроковій перспективі, слугуючи оцінкою його спроможності покрити власними коштами обсяг зобов'язань перед клієнтами;

— *питома вага високоліквідних коштів у обсязі чистих активів банку*, значення якої допомагає оцінити середньостроковий рівень ліквідності;

— *рентабельність чистих активів*.

При цьому, наприклад, *стан сектора банківських депозитів* можна вважати певним економічним і соціально-політичним показником стану стійкості фінансового ринку.

Таким чином, використання матеріалів фінансово-економічного аналізу необхідно для:

1) виявлення та аналізу факторів та джерел загроз негативного впливу на стан фінансової безпеки комерційного банку;

2) оцінки поточного рівня забезпечення фінансової безпеки комерційного банку;

3) розробки системи індикаторів фінансової безпеки комерційного банку;

4) оцінки ефективності захисту: методів і способів протидії загрозам фінансовій безпеці комерційного банку.

